

Aust-Agder Turistforening

DNT Sør

Naturvernforbundet
i Agder

Asplan Viak AS
Postboks 24
1300 Sandvika

10.12.18

Dette brevet sendes på vegne av: 4H Norge - Region Agder, Agder botaniske forening, Aust-Agder Turistforening, DNT Sør, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskerforbund Aust-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen, Skogselskapet i Agder.

E18 Dørdal – Grimstad, innspill til planprogrammet

Viser til brev mottatt per e-post 01.11.18 om planprogram til offentlig ettersyn for E18 Dørdal - Grimstad. Forum for natur og friluftsliv Agder (FNF Agder) har følgende innspill;

Generelt

Ny veitrase må legges nærmest mulig eksisterende E18 for å begrense mengden nye inngrep. Ved en så stor utbygging blir den samlede belastningen på naturmangfold og friluftsliv stor. Nye E18 skal i tillegg ha en vegstandard som fører til barriereeffekt og fragmentering. Derfor ber vi om at det legges stor vekt på ikke-prissatte konsekvenser som naturmangfold og friluftsliv ved valg av veitrase, og at man strekker seg langt i å tilpasse seg terreng og legge til rette løsninger som kan virke avbøtende på konsekvensene for naturmangfold og friluftsliv.

Det er viktig at den nye E18 bygges med passeringspunkter der turløyper, viltkorridorer og veier som er viktige for lokalsamfunnet krysser ny vei. Viltpassasjer må legges der naturlige vilttrekk er for å minske konsekvensene for dyrelivet.

Strekningen Dørdal - Tvedestrand

Det vestlige planområdet omfatter dagens E18 over Brokelandsheia, og vi mener at nye E18 må legges her langs den eksisterende veitraseen. Ved å bruke denne vil man begrense mengden av nye inngrep. Viktige friluftsområder å ta hensyn til i vestre korridor er bl.a.:

- Postveien over Østerholtsheia.
- Badeplassen ved Kalvvann.
- Løypenettet til Røedsknuten.
- Kulturlandskapet Østerholt – Holte.
- Uteområdet rundt Abel Ungdomsskole.
- Kryssing av Gjerstadvassdraget.

Forum for natur og friluftsliv Agder
Postboks 101, 4662 Kristiansand
Org.nr: 914 046 831

Telefon: 91816471
E-post: agder@fnf-nett.no
Web: www.fnf-nett.no/agder

Aust-Agder Turistforening

DNT Sør

Naturvernforbundet
i Agder

- Turområdene i Sorttjennheia (mellom Brokelandsheia og Holtefjorden).
- Løypenettet fra Fiane til Klavfjell.
- Løypene fra Haugen til Haugsetra.
- Løypenettet ved Lindland.

Dersom man likevel ønsker å gå videre med den østlige korridoren må man regne på sumvirkninger av to store veianlegg i området mellom Tangen og Moland. Hvilke konsekvenser vil det få for naturmangfold i forhold til barriereeffekt og fragmentering?

Side 47 og 48 i Nye Veiers rapport «E18 Dørdal – Grimstad. Utredninger som grunnlag for siling», viser at svært viktige friluftsområder i Gjerstad og Risør kommuner dessverre ikke er tatt med i grunnlaget for siling av trase m.h.t. «Friluftsliv/by og bygdeliv». Det er 3 områder som kan bli sterkt negativt berørt dersom ny E18 havner i østre trase;

- Vasstøvannet rundt er klassifisert som svært viktig friluftsområde med ganske stor brukerfrekvens, regionale og nasjonale brukere, få inngrep, lite støy og mange opplevelseskvaliteter (<https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00013574>). Området ligger i sin helhet innenfor østre korridor. Vasstøvannet ligger i både Risør og Gjerstad kommuner og har nær tilknytning til de verna områdene rundt Eikelands Verk. Det er merke turløyper langs de historiske ferdselsårene som binder sammen Eikelands Verk med Sønedeled. På vestsiden går løypa forbi Stifoss med den gamle sliperbygningen fra 1893. Stiene, som mange steder er murt opp gjennom det kuperte og frodige landskapet, passerer mange nedlagte småbruk og plasser der folket hadde arbeid på jernverket. Vasstøvannet har vært en viktig del av bygdeveien fra innlandet mot fjorden, Risør og havet. I dag er dette en ettertraktet idyll for padlere. Det finnes mange badeplasser og det er gode muligheter for fiske.
- Områdene fra Eikelands Verk og opp til Gruveheia og innsjøen Svart har mange historiske ferdselsårer til både de mange nedlagte gamle boplassene og jerngruvene, som ble drevet fra 1706 – 1850. Her er det i dag et kulturhistorisk nett av merke turløyper. Svart er et vann med stor opplevelsesverdi og lite påvirkning av naturkvaliteter. Her finnes også en stamme med spesielt stor innlandsørret. Gjerstad kommune er ikke ferdige med sin kartlegging og verdsetting av friluftsområder. Etter vår mening bør både det historiske løypenettet og området rundt Svart klassifiseres som svært viktige friluftsområder.
- Området Sønedeled – Akland er et fjordlandskap med spesielt kupert og variert natur med flere merke og populære løyper til høye topper med utsiktspunkt, bl.a. Hasåsen og Gullåsen.

Friluftsrådet Sør har utgitt «Turkart Risør» i 2012 og «Turkart Gjerstad» i 2016. Her er det tatt med merke turløyper, mange historiske stier, badeplasser, gapahuker, utkikkspunkt m.m. Registreringene bygger på markbefaring i terrenget og er ennå bra oppdatert.

Strekningen Arendal - Grimstad

Det østlige planområdet omfatter dagens E18 mellom Rannekleiv og Vik, og vi mener at nye E18 må legges her langs den eksisterende veitraseen. Ved å bruke denne vil man begrense mengden av nye inngrep. Dersom man likevel ønsker å gå videre med det midtre planområdet må man regne på sumvirkninger av to store veianlegg i området mellom Rannekleiv og Vik. Hvilke konsekvenser vil det få for naturmangfold i forhold til barriereeffekt og fragmentering?

Det er flere viktige friluftslivsområder å ta hensyn til;

- Området mellom Stampefoss, Tjenna, Bringsvær og Asdal.

Forum for natur og friluftsliv Agder
Postboks 101, 4662 Kristiansand
Org.nr: 914 046 831

Telefon: 91816471
E-post: agder@fnf-nett.no
Web: www.fnf-nett.no/agder

Aust-Agder Turistforening

DNT Sør

Naturvernforbundet
i Agder

- Åsbieskogen, Biejordene og Solborgvannet er mye brukt hele året, også når det er skiføre. Områdene kan brukes med barnevogn, på sykkel eller ski eller med akebrett. Områdene gir varierte turmuligheter og har en rik flora og fauna.
- Området rundt og mellom Sørsvann og Sagvann

Det er viktig at kryssingen av Lilleelv og Nidelv blir gjort slik at det blir minst mulig naturinngrep og at elvene ikke blir tilført forurensning fra veien.

Framdriftsplan

Det må legges opp til en 2.gangs høring av kommunedelplan slik at man kan komme med innspill på endringer som gjøres etter 1.gangs høring.

For Forum for natur og friluftsliv Agder

Camilla Moseid, koordinator

Kopi:

Gjerstad kommune

Risør kommune

Vegårshei kommune

Tvedestrand kommune

Arendal kommune

Grimstad kommune

Aust-Agder fylkeskommune

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Forum for natur og friluftsliv Agder
Postboks 101, 4662 Kristiansand
Org.nr: 914 046 831

Telefon: 91816471
E-post: agder@fnf-nett.no
Web: www.fnf-nett.no/agder